

Handläggning av misstänkta fall av nytt Coronavirus, 2019-nCoV som först rapporterats från Wuhan City, Kina

Utfärdare: Anders Johansson, hygienläkare

Fastställande: Uppdaterad 2020-01-24

Dokumentet gäller för personal och studerande inom hälso-, sjuk- och tandvård i Västerbottens läns landsting.

Dessa riktlinjer kan komma att revideras när vi får ny kunskap om det nya Coronavirus som först rapporterades från Wuhan City i Kina. Se därför till att ni har tillgång till den senaste upplagan av dokumentet som finns på Vårdhygiens hemsida. Rutinerna är även tillämpbara vid misstanke om andra typer av Coronavirus som kan ge allvarlig lunginflammation (SARS-Coronavirus och MERS-Coronavirus) samt andra nya potentiellt farliga virusorsakade luftvägsinfektioner, t ex fågelassocierad influensa.

All vårdpersonal uppmanas till ökad vaksamhet vid omhändertagande av patienter med svåra luftvägsinfektioner som nyligen har besökt Wuhan City i Kina eller annat land där spridning av 2019-nCoV har konstaterats. Kontakta infektionsjouren, Nus vid misstänkta fall.

Bakgrund

Vid årsskiftet 2019–2020 upptäcktes att ett nytt coronavirus smittat människor i staden Wuhan i Kina. Smittspridningen tros initialt ha skett till människor från djur på en marknad. Smittspridning mellan människor har senare verifierats. Virusets orsakar luftvägsbesvär. Allvarlig sjukdom har drabbat människor med bakomliggande sjukdomar. Dödsfall finns rapporterade men 2019-nCoV tycks ha lägre mortalitet än två andra Coronavirus benämnda SARS-Coronavirus och MERS-Coronavirus.

Patienter kan utveckla en allvarlig luftvägsinfektion men det förekommer, framförallt hos yngre och i övrigt friska personer, lindriga eller inga sjukdomssymtom. Det är fortfarande oklart i vilken grad 2019-nCoV sprids inom sjukvården.

Syfte

Det ska finnas beredskap för omhändertagande av misstänkta eller konstaterade fall av det nya viruset 2019-nCoV

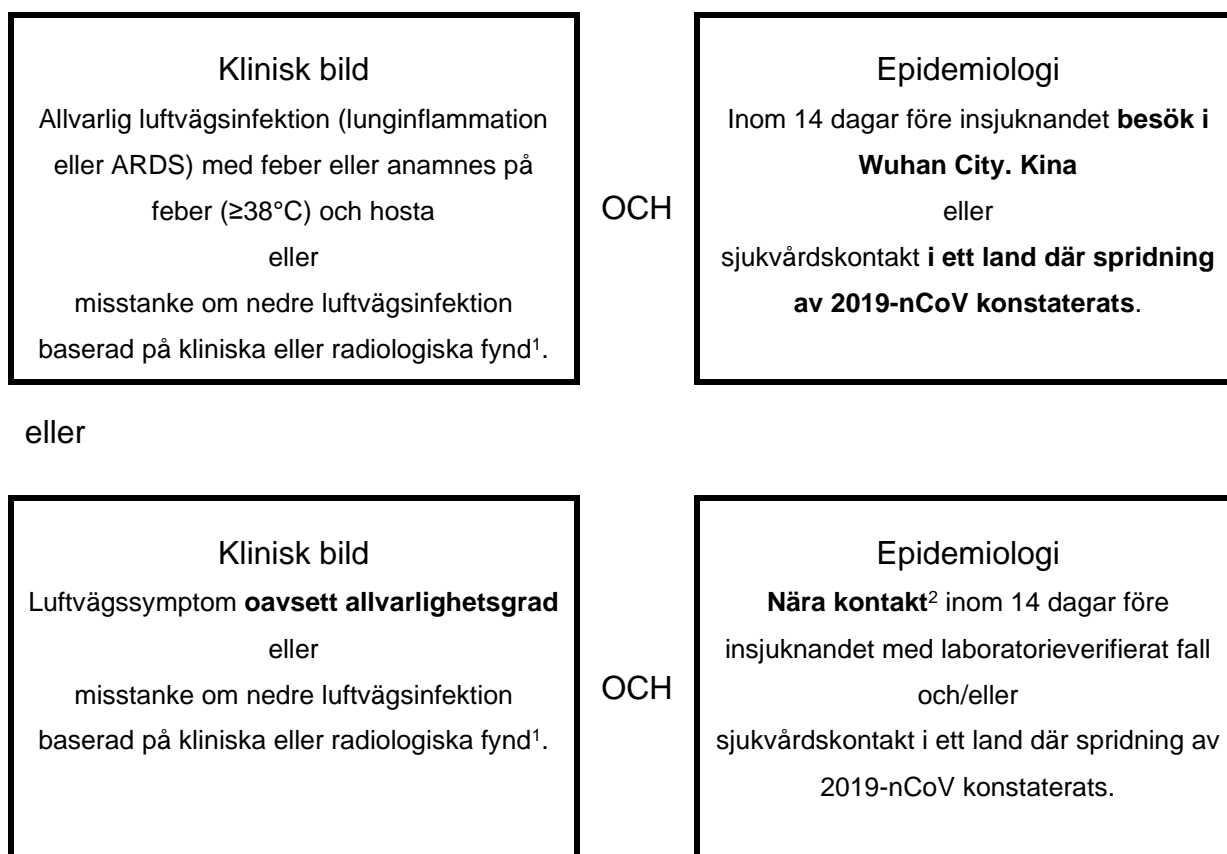
Mål

Att ge patienter ett snabbt och säkert omhändertagande enligt vetenskap och beprövad erfarenhet med minimerad risk för att utsätta personal och andra patienter för smitta.

Smittvägar

Smittvägarna för 2019-nCoV är ännu oklara. Andra humana coronavirus överförs mellan människor huvudsakligen genom droppsmitta eller från direkt eller indirekt kontakt med infekterat sekret. Virus kan även påvisas i urin och avföring och under vissa omständigheter kan coronavirus spridas via aerosol. Nuvarande kunskap om andra coronavirus talar starkt för att väl fungerande basala hygienrutiner med tillägg av utökad personlig skyddsutrustning ger sjukvårdspersonal fullgott skydd mot smitta.

När ska man misstänka 2019-nCoV?

¹ Patienter med nedre luftvägsinfektion kan presentera utan luftvägssymtom (t.ex. med feber, allmänpåverkan och symtom från mag-tarm kanalen). Patienter med nedsatt immunförsvar kan uppvisa en atypisk bild.

² Som nära kontakt räknas

- alla som har vårdat patienten, inklusive familjemedlem, eller som har haft liknande nära kontakt
- alla som bott eller vistats på samma ställe som ett misstänkt eller bekräftat fall
- alla som har haft mer än 5 minuters kontakt och/eller kontakt ansikte mot ansikte (<1 meters avstånd) med ett fall i någon form av slutet rum.

Primärt omhändertagande av patient

- Vid misstanke om 2019-nCoV ska infektionsjour kontaktas för överenskommelse om fortsatt handläggning. Patienter som uppfyller kriterierna ovan ska bedömas av infektionsläkare och omhändertas på infektionskliniken, Nus.
- Patienten bör komma direkt till infektionskliniken eller infektionsmottagningen Nus utan att passera annan mottagning eller vårdavdelning. Observera att kontakt måste tas med infektionsjour innan patienten hänvisas till infektionskliniken. Om en patient behöver handläggas på annan mottagning ska det ske så att kontakt med övriga patienter undviks.
- Patienten ska under inga omständigheter sitta i väntrum på mottagningar utan placeras i enkelrum med stängd dörr eller i rum med förrum.
- Infektionsjouren ska omgående informera smittskyddsensheten om det misstänkta fallet.

Transport till sjukhus

- Vid patienttransport till och från sjukhus är det viktigt att undvika att fler personer utsätts för smitta. Patienten ska undvika att använda taxi och allmänna kommunikationsmedel.
- Transport av en person med allmänpåverkan ska i första hand ske med ambulans och misstanke om 2019-nCoV ska anges vid ambulansbeställningen. Ambulanspersonal ska tillämpa basala hygienrutiner och luckan mellan förarhytt och patientutrymme ska vara stängd. Ambulanspersonal i patientutrymmet ska använda handskar, skyddsrock och visir eller skyddsglasögon samt bära andningsskydd (FFP3) eller om detta inte finns tillgängligt operations-munskydd.
- Patienten förses med engångsnäsdukar och instrueras tydligt att hosta i engångsnäsduk som kasseras avfallspåse efter användning.
- Hjälプ patienten med handhygien. Använd handdesinfektionsmedel.
- Ambulansen städas enligt lokal rutin för smittsam patient.

Transporter inom sjukhuset i samband med ankomst till sjukhus

Transporter ska minimeras och bara utföras när de är medicinskt nödvändiga. Vid eventuell transport ska de rutiner som beskrivs under rubriken Undersökning/behandling utanför vårdrummet följas.

Vård på sjukhus

- Patienten ska isoleras på Infektionskliniken, Nus, avdelning 1. Går inte detta så isoleras patienten på annan plats i enkelrum med förrum och egen toalett.
- Håll dörren till vådrummet stängd.
- Begränsa mängden förbrukningsmaterial som förvaras i rummet.
- Man bör eftersträva att kohortvårda patienten (avdela avskild lokal till smittsamma patienter) och att även använda kohortprincipen för personal (smittsamma patienter sköts av särskilt avdelad personal som inte arbetar med andra patienter).
- Om kohortvård inte är möjlig skall antalet vårdpersonal som rör sig in och ut i vådrummet begränsas.

- Informera patienten om vikten av god handhygien. Hjälpa vid behov vederbörande med handhygien.

Hygienrutiner

Etablerade och fungerande basala hygienrutiner redan innan misstanken uppstår är ett mycket bra skydd mot spridning av 2019-nCoV i vård- och undersökningssituationer. När misstanke uppstår är den viktigaste åtgärden att säkerställa följsamhet till basala hygienrutiner. När misstanke uppstår adderar man dessutom utökad personlig skyddsutrustning och vissa rutiner enligt nedan.

- Arbetskläder ska vara kortärmade och byts dagligen eller vid behov. Inga smycken eller armbandsur på händer och underarmar. (Del av basala hygienrutiner)
- Handdesinfektion av händerna och underarmarna före och efter all kontakt med patienten eller dennes utrustning samt efter man tagit av sig personlig skyddsutrustning. (Del av basala hygienrutiner)
- Handskar ska användas men ersätter inte handhygien. Handskarna ska tas av direkt efter och bytas mellan olika arbetsmoment. Händerna ska desinfekteras både före handskar tas på och efter att handskar tagits av. (Del av basala hygienrutiner)
- Använd långärmad skyddsrock antingen förkläde ljusblått med ärm eller skyddsrock vätsketät med ärm-mudd.
- Visir eller skyddsglasögon ska användas vid all vård av patient med misstänkt 2019-nCoV.
- Andningsskydd FFP3. Om det inte detta är tillgängligt eller dåligt tillpassat bärarens ansikte används vätskeresistent munskydd med visir typ IIR. (FFP3 fungerar t ex inte om bäraren har skägg).

Hygienrutiner vid procedurer som innebär risk för aerosolbildning

Aerosolbildande procedurer eller ingrepp innebär en ökad risk för överföring av coronavirus till sjukvårdspersonal. Följande procedurer är knutna till ökad risk: endotrakeal intubation, trakeotomi, icke-invasiv ventilering (BiPAP och CPAP-behandling) samt handventilering inför intubation. Med hänvisning till försiktighetsprincipen inkluderas även följande procedurer: tracheostomivård med sugning, endotracheal extubation, provtagning från luftvägar, bronkoskopi, HLR, munvård hos hostande patient, inhalation med nebulisator, samt arbete med syrgasutrustning.

Vid aerosolbildande procedurer eller ingrepp tillkommer förutom hygienrutinerna ovan:

- Andningsskydd (FFP3) skall användas och vara bra tillpassat för användaren (fungerar t ex inte om bäraren har skägg).
- Adekvat ventilation ska finnas – om tillgängligt väljs rum med minst 6-12 luftbyten per timme (detta är t ex rum på akutmottagningar och på IVA avsedda för misstänkt luftburen smitta) men normal rumsventilation på sjukhus anses också tillräcklig (4-6 luftombyten per timme).
- Begränsa antalet närvarande personer i rummet till ett minimum och håll rumsdörren stängd.

Provtagning för coronavirus (använd remiss från Folkhälsomyndigheten, den ska vara märkt med "misstänkt 2019-nCoV")

- [Länk för nedladdning av remiss](#)
- Endast personer som uppfyller kriterier under rubriken "När ska man misstänka 2019-nCoV?" ska provtas och infektionsjouren ska alltid vara inkopplad innan provtagning.
- Infektionsjouren ansvarar för att kontakta Klinisk mikrobiolog i beredskap (KMiB) på Folkhälsomyndigheten och för att det säkerställs att den laboratoriepersonal som ska ta emot proverna är informerad om när och hur prover skickas, detta är mycket viktigt för att handläggningen ska bli korrekt, snabb och säker. Kontakt med KMiB jourtid: 010-205 24 00 – tonval 2.
- Prov från nedre luftvägar rekommenderas: BAL (bronkoalveolär lavage), sputum eller trachealinspirat.
- Prov från övre luftvägar rekommenderas: nasofarynxsekret OCH orofaryngealt sekret. Använd eSwab NPH med blå kork, separata provtagningsset till nasofarynxprov och orofaryngealt prov.
- Blodprov tas i vaccutainerrör med tillsats av EDTA (lila kork) och i serumrör (gul kork).
- Alla proven och remissen märks med personnummer etc. och frågeställning: 2019-nCoV?
- Prov ska skickas med kurir (en transportör med tillstånd att transportera farligt gods – Jetpak tel. 090-772828) till Folkhälsomyndigheten. Instruktion för packning och transport finns på Folkhälsomyndighetens hemsida, se [länk till "Packa provet rätt"](#).
- Undantagsvis kan det vara aktuellt med prov på urin och feces. Fecesprov tas i rör med provtagningskred och urin i urinodlingsrör.
- För hantering av prov se Arbetsmiljöverkets webbplats www.av.se. Skriv MERS-CoV i sökrutan för information som är relevant även för 2019-nCoV.

Eventuell samtidig provtagning för andra smittämnen (använd elektronisk remiss i RoS klinisk mikrobiologi, alla remisser måste vara märkta med "misstänkt 2019-nCoV" i anamnesrutan)

- Den som skickar proverna ska säkerställa att laboratoriepersonal som tar emot proverna är tydligt informerad om när och hur prover skickas, det är mycket viktigt för att handläggningen ska bli korrekt, snabb och säker. Jourhavande virolog nås via Regionens telefonväxel.
- Analys av prover för andra luftvägsinfektioner än 2019-nCoV kan göras förutsatt att laboratoriet tillämpar de rutiner som finns på arbetsmiljöverkets webbplats. Provtagning bör inkludera akutserum (gul kork), EDTA-blod (lila kork), nasofarynxsekret (eSwab NPH med blå kork), svalgodling, blododling, urinprov samt eventuellt sputum eller bronksköljvätska.
- Alla prover ska transporteras i tätt primärkärl och yttre säkerhetshylsa som är märkt utanpå med "misstänkt 2019-nCoV".
- Prover tagna på Nus lämnas manuellt till laboratoriet.
- Prover som ska transporteras till laboratoriet ska förpackas enligt Folkhälsomyndighetens ["Packa provet rätt"](#) enligt kategori B UN3373.

Tvätt och avfall

- Förslut tvätt- och avfallssäcker på vådrummet.
- Hanteras som smittförande tvätt (tvättsäcken försluts inte utan placeras i gul plastsäck som försluts). Smittförande avfall hanteras enligt rutin för detta.

Flergångsmateriel/utrustning

- Utrustning som stetoskop, blodtrycksmanschett, termometer etc. ska vara patientbunden.
- Medicinsk utrustning som varit inne i vådrummet ska desinfekteras innan det tas ut ur rummet. Använd alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid eller det medel som tillverkaren rekommenderar.
- Flergångsmaterial desinfekteras i spol/diskdesinfektor eller med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Måltider

- Patienten ska inta sina måltider på vådrummet.
- Porslin och bestick diskas i kökets diskmaskin.

Besök

- Besök kan undantagsvis tillåtas för nära anhöriga.
- Dessa ska då bära operations-munskydd eller andningsskydd samt långärmad skyddsrock eller förkläde ljusblått med ärm eller skyddsrock vätsketät med ärmudd.
- Informera även besökande om vikten av handhygien direkt efter besöket.

Punktdesinfektion

- Vårdpersonal ska omedelbart torka upp spill av urin, avföring eller sekret. Rengör sedan noga med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Daglig städning

- Daglig städning utförs av den vårdpersonal som avdelats för kohortvården.
- Vådrum och hygienutrymme städas som vanligt med allrengöringsmedel och vatten.
- Städutrustning desinfekteras efter användning.

Slutstädning

- När patienten skrivs ut slutstädas vådrum och hygienutrymme med Perform, med noggrann mekanisk rengöring av säng, sängbord, hygienutrymme och tagytor t.ex. handtag. Städpersonalen ska bära den utökade skyddsutrustning som beskrivs ovan. Se även Checklista slutstädning efter infektion på linda/Städverksamhet.

Undersökning/behandling utanför vådrummet

- Undersökningar inklusive röntgen görs så långt som möjligt i vådrummet.
- Utrustning som tagits in till patienten skall rengöras och desinfekteras enligt ovan.
- Om undersökning på annan avdelning bedöms nödvändigt ska personalen på berörd enhet informeras i god tid.
- Vid sängtransport ska sängen avtorkas och renbäddas samt i förekommande fall sår täckas med förband och urinpåse tömmas eller bytas innan patienten lämnar avdelningen.
- Byt till rena patientkläder samt låt patienten desinfektera händerna.
- Patienten transporteras direkt till undersökningsrum på mottagande enhet.
- Avdelningspersonal bör ledsaga patienten vid transporten.
- Välj transportvägar inom sjukhuset som minimerar risk för exposition av annan vårdpersonal, andra patienter eller besökare.
- Hjälp patienten med handhygien. Använd handdesinfektion.
- Transportpersonal ska använda basala hygienrutiner och bära operations-munskydd. Handdesinfektion ska utföras omedelbart efter avslutad transport. Patienten förses med engångsnäsdukar och instrueras att hosta i näsduk, alternativt kan patienten ha operations-munskydd för att minska risk för spridning av droppburen smitta. Kassera munskydd och näsdukar efter transporten.

IVA-vård

Krävs respiratorvård omhändertas patienten i isoleringsrum, helst med förrum alternativt sluss. Respiratorutrustning ska ha effektiva filter och engångsutrustning ska användas så långt möjligt. Utrustning som återanvänds ska rengöras och desinfekteras med validerad metod. Ventilatorkretsen ska inte brytas utom när det är absolut nödvändigt. Vid handventilering med ballong måste ventilator vara i standbyläge.

Förteckning av personal som vårdar patienten

- Arbetsledare ska föra en lista över personal, inklusive läkare, som omhändertagit eller handlagt patient med misstänkt eller konstaterad 2019-nCoV enligt Arbetsmiljöverkets AFS 2018:4.
- Personal som insjuknar inom 14 dagar efter kontakt med en 2019-nCoV-patient ska kontakta infektionskliniken, Nus (mottagning eller jour).
- Symtomfri personal som följt gällande vårdhygienrutiner behöver inte testas för 2019-nCoV.

Smittfrihet

Man vet idag inte hur länge en patient med det nya coronaviruset är smittsam. Så länge patienten vårdas på sjukhus ska ovanstående hygienrutiner tillämpas. Upprepad provtagning från sputum och/eller nasofarynx kan ge vägledning.

Anmälan till smittskyddsläkare och kontaktspårning

Infektion med 2019-nCoV blir sannolikt en anmälnings- och smittspårningspliktig sjukdom, Vid klinisk misstanke om 2019-nCoV ska behandlande läkare då omgående kontakta Regionens smittskyddsenhet, som ansvarar för anmälan av det misstänkta fallet till Folkhälsomyndighetens tjänsteman i beredskap. Samråd med smittskyddsläkaren ska även ske för att starta smittspårning i patientens omgivning t.ex. familj eller hushållskontakter. Kontaktspårning ska planeras och utföras.

Rutiner vid dödsfall

Personer som hanterar en nyligen avliden med misstänkt eller verifierad 2019-nCoV ska bära den utökade skyddsutrustning som beskrivs ovan. Kroppen ska behandlas som smittförande och läggas i bisättningssäck med blixtlås, innan transport från rummet. Alla moment som kan alstra stänk och aerosol bör undvikas.

Referensinformation

Folkhälsomyndigheten: Se myndighetens webbplats för senaste information <https://www.folkhalsomyndigheten.se/>. Se särskilt dokumentet "Rekommendationer för handläggning av misstänkta fall av det nya coronaviruset 2019-nCoV" som kontinuerligt uppdateras.

WHO information: <https://www.who.int/westernpacific/emergencies/novel-coronavirus>

Europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC: <https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china>